Piedalies starptautiskā konferencē "Kultūra un veselība"

Rīko

Saldus 2025 cēsis Latvian Capital of Culture

Atbalsta

Interreg Baltic Sea Region · Co-funded by the European Union

Arts on Prescription

Lai izvērtētu pilotprojekta "Nosūtījums uz muzeju" ("*Arts on Prescription*") rezultātus un skatītu kultūras un veselības sadarbības attīstību Latvijā, 15. oktobrī no plkst. 9.00 līdz plkst. 16.30 Cēsu koncertzālē notiks starptautiska konference "Kultūra un veselība. Ceļā uz noturīgu nozaru sadarbību Latvijā". Konference pulcēs politikas veidotājus, pētniekus, praktiķus un NVO pārstāvjus no vairākām Eiropas valstīm.

Programmu aplūko **ŠEIT**.

Konferences pirmajā daļā tiks apskatīta Somijas, Francijas un Lietuvas pieredze nacionāla un reģionāla mēroga programmās, savukārt otrajā daļā uzmanības centrā būs NuKA Baltijas modelis un Latvijas pilotprojekti. Projekta pētnieki no Dienviddānijas universitātes un Turku Lietišķo zinātņu universitātes iepazīstinās ar datiem par šo programmu ietekmi uz dalībnieku psihisko veselību un labbūtību.

Savukārt pēcpusdienā klātienes dalībniekiem būs iespēja piedalīties radošās darbnīcās un diskusijās, savukārt noslēgumā paredzēta

paneļdiskusija par kultūras un veselības jomu sadarbības potenciālu Latvijā. Diskusiju moderēs Marta Krivade (PVO Latvijā). Konferences rezultātā taps arī noslēguma dokuments ar rekomendācijām turpmākajam darbam.

Forumu būs iespējams vērot tiešsaistē LSM.lv (latviešu un angļu valodā), kā arī Cēsu novada Facebook lapā un Saldus novada YouTube kanālā (latviski).

Galvenās uzrunas sniegs:

- Nils Fītje (Nils Fietje), PVO Eiropas reģionālais birojs;
- Ülla-Karin Nurm, Ziemeļu dimensijas Sabiedrības veselības un sociālās labklājības partnerība;
- Dace Resele, Ziemeļu dimensijas Kultūras partnerība.

Kultūra un māksla var kļūt par nozīmīgu sabiedrības veselības resursu – to apliecina arvien pieaugošais pētījumu skaits un jauni starptautiski projekti. Pasaules Veselības organizācijas (PVO) 2019. gadā publicētais pētījums, apkopojot vairāk nekā 900 zinātniskus darbus, pierādīja, ka kultūras aktivitātes būtiski uzlabo gan psihisko, gan fizisko veselību. Šie secinājumi jau iedzīvināti starptautiskos politikas dokumentos, tostarp Eiropas Padomes darba plānā kultūras jomā 2023–2026 un Eiropas Komisijas paziņojumā par visaptverošu pieeju psihiskajai veselībai.

Šajā kontekstā tapusi arī iniciatīva "Nosūtījums uz kultūras aktivitātēm (NuKA) Baltijas jūras reģionā 2023–2025", ko īsteno partneri no Dānijas, Vācijas, Zviedrijas, Somijas, Polijas, Lietuvas un Latvijas ar Eiropas Savienības (ERAF) INTERREG programmas atbalstu. Projekta pamatā ir Lielbritānijā radītais arts on prescription (AoP) modelis.

Programmas būtība ir vienkārša, bet inovatīva: ģimenes ārsti vai sociālie darbinieki var nosūtīt pacientus un klientus uz regulārām kultūras un mākslas nodarbībām. Šajās grupu aktivitātēs dalībnieki 8–12 nedēļu garumā, vienu līdz divas reizes nedēļā, iesaistās mākslinieciskās nodarbēs, kas veicina emocionālo līdzsvaru, pašapziņu un sociālo kontaktu stiprināšanu. Turklāt pastāv iespēja arī pašnosūtījumam – ja cilvēks pats izjūt nepieciešamību pēc šāda atbalsta. Programmai var būt terapeitiski rezultāti, taču tā nav medicīniska terapija šaurā nozīmē, bet gan profilaktiska un sabiedrības veselību stiprinoša pieeja.

Latvijas pilotprojekti īstenoti Cēsu un Saldus novados, un dalībnieku atsauksmes spilgti ilustrē rezultātus:

- "*Mana dzīve bija kā tumša, pelēka istaba... Piedaloties projektā, es jutos tā, it kā beidzot būtu iznācis no pelēcības gaismā. Kā cilvēks starp cilvēkiem.*"
- "*Šajā projektā es sajutu, ka seniori nav vieni, viņi nav atstumti.*"

Konteksts

Pēdējos gados aizvien biežāk tiek aktualizēts jautājums par kultūras lomu veselības veicināšanā. 2019. gadā Pasaules Veselības organizācija (PVO) publicēja apjomīgu pētījumu "Kādi ir pierādījumi kultūras nozīmei veselības un labbūtības uzlabošanā?", kurā apkopoti vairāk nekā 900 līdz tam tapuši pētījumi, kas pierāda un raksturo kultūras un mākslas pozitīvo iespaidu uz veselību un labbūtību. Pētījuma rezultātā PVO sagatavoja politiku plānošanas ieteikumus kultūras un veselības nozaru sadarbības atbalstam; tie pakāpeniski pārtop mērķtiecīgos vietēja un starptautiska mēroga plānošanas dokumentos. To vidū ir 2022. gada nogalē Eiropas Padomes apstiprinātais Darba plāns kultūras jomā 2023.–2026. gadam, kura prioritārā joma "Kultūra cilvēkiem" ietver arī sadaļu "Kultūra un veselība". 2023. gada Eiropas Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par visaptverošu pieeju psihiskajai veselībai pausts solījums, ka "Komisija atbalstīs dalībvalstis, lai veicinātu izpratni par kultūras un mākslas aktivitāšu pozitīvo lomu psihiskās veselības un kopējās labbūtības uzlabošanā".

Kontaktinformācija:
Inga Surgunte
Projekta "Nosūtījums uz kultūras aktivitātēm Baltijas jūras reģionā 2023-2025"
vadītāja Cēsu novadā
inga.surgunte@skaidrs.org
+37129953235